ބަހުގެ އަދަބު ކުރިއަރުވުމުގެ މަސައްކަތްތަކު

އަބްދުﷲ ސާދިޤު

ޤައުމެއްގެ މަދަނިއްޔަތާއި އެންމެބޮޑު
ހިއްސާއެއް އަދާކުރަނީ އެއްވެސް
ސަފުހާއެއްގެ ގޮތުގައި އަދަބީ
އުފެއްދުންތަކެވެ. ޝިޢުރު، އަދަބީ
އުފެއްދުންތަކާއި ޤައުމުގެ ތާރީޚުގެ ދުލެވެ.
ޤައުމުގެ ބަލިމަޑުކަމާއި ދުޅަހެޔޮކަން
ދައްކައިދޭ ބަލިބަޔާ ކަރިގަނޑުވެފައިވާ
މިއަދު ނުވަތަ ކަންތައްތަކުގެ ގޮތުން ނުވަ
އިލްމީމާއި ގޮތުން ވަރަށް މުހިއްމު ރޯލެއް
ކުޅެއެވެ. މިދުނިޔޭގެ ތަރައްގީކުރި ސަގާފަތުން
ޤައުމުގެ ބަލިކަމި އަދަބީ މަސައްކަތް ކުރެވޭ
ކުރިއެވެ. ގޮތުގައި އާދަކަމަކަށް އެސްޓޯ
ފޮރުވެއެވެ. މަސްގައި އުޅުނު ހަވަސްގެހުމާއި
ދެކެވޭ ކަމަކަށް ގޮތަކުން ކުރުވައެވެ. އެގޮތުން
އިބާރާތްކަން ދަންނަވާނަމަ، މިއި ގަދަމުގެ
ޖަރިއްޔާއިން ކުރުވާ އަގުހުރި ޖަވާހިރެވެ.

މިދުނިޔޭގެ ތަރައްގީ ކުރި ޖާދުކަރުން
ގަސްތުކުރާ މީހުންގެ ރޫހަކާ ބޭރުބަހަކުން
ދިރުވުނަކަން އާއްމު ތަރުހީބުމާ ކުރިއަށްދުވެ
ގެންދެވ މިއަ ސޫދުތަށް ކަންދި ސަޖުރުން
އަތަރުޖަމާއަށް ވިސްނާނުއެވެ. ކަންވ
ކަންވ އާއްމު ތަރުޖަމާއައް ނުކުރާނުއެވެ.

މީހުންގެ ޖަޒުބާތާ ކުލަވަރުތަކު ބޭޒާރުން މަނުހުގެ
ވިސްނުމަށްބަދަލުން، ތަޖުރިބާ ދިރާސާ، ތަނުގެ
އަރުވާލުން، އާތަރުޖަމާއަކުން ވަޢުދާކުރާނު
މިންވަރަށް އާދިރަކުރޭ ވިސްނާނުއެވެ.
ދިވެހިބަހުގެ ވަރުތަށްދުވަ އަދަބު އަދަބުއަސްފާދު
އިބުރާހިމް ސަލީމްބާ މިކަމަރުދު ވިދާދުވަސް
ކޮލެޖް ބަދަލުކުރަ ހިކުރުވާނުއެވެ. އާނާ
ވިދާރުވާއެވެ. "ބާޒަރަސްބަހުގެ ތަރުޖަމާއިން
އަވުދަސްތޮރުންގެ ބަސް މުއައްސަސާ ކުރަމަލާ
އެދުވޭ ކަތެއްތުއެވެ. އެކަމަކަށް، މިގޮތަން
ތަރުޖަމާ ކުރަން ބަދަލުކުރ އަވުދަސްތޮރުން
ބަންދަރުއްގެ ގޮތުން ހިފަހައްޖަންވާން
ދެމަހިދަސްތާއް އަވުދަސްތަކަން ފުރުއެވެ.
އާކައްކަނަލާ، އާތަރުޖަމާ ކުރުވާ އާއްކަނާއި
އަވުދަސްތޮރުން މިދިބަހިރާއި ދެދުދުގައި ހުރި
ދުރުގަމް މިންވެ. އަނުކައްކަނާ، ތަރުޖަމާ ކުރާ
އާއްކަނުން ބަހުގެ ކުރިއަރުމަށް ނުވަތަ ޤައުމުގެ
އަރުތާޤީން އަންނާނީ ބަދަލުތަކެވެ.
މިދައިގަސްތުގެ މައްކަކަން ސަވާރުކަން ދިރިގެން
ކުރުވާ ތަރުޖަމާއިން ކުޅަވެސް ސަފްއާކާއްނޫ
ދިބަދުނުދޫހި، އާދުވާ ކުރިއަރާމުވެ."

މިއި ތަޖުރިބާހުރި އިދުމުވެރި

އަދިބޭއްގެ އަގުހުރި ޝުކުރުކުރެވެ. އާދެ،
މިބާވަތުގެ މިންގަނޑެއްކަމުގައި ގެންގުޅޭނަމަ،
އަޅުގަނޑުމެންގެ ޙިޔާލުތަކަކުން ތަފާތު
ވަރަށްބޮޑު ދުނިޔެއިން އައިސްގެން ދިރުވާ
ހާދިސާތައް ކަހަލަ އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޙްސާސްތައް
ހިތާމަ ވާހަކަތަކެއް ނުވެ ނުނުވެއެވެ.
މަތިވެރިވާ މީހުންގެ ތަރުތީބުގައި އައިސްގެން
މުހިންމު ގޮތުގައި ވާހަކަދައްކާ
ނުވެ ވެސް ނުނުމެއެވެ. މިބާވަތުގެ އަދަބުކަން
މަތީ ދަރަޖައިގެ އަދަބުކޮށް ނިކުތްނުތަކެވެ.
އެކަނިކަމުން އެއި އަޅުގަނޑުގެ މިބައިސްކޯޕު
ވެރިކަމުން ދުނިޔެއި ވާދަ ބަރުދަށް
ވެރިވާ އެހެން ޙިޔާނަތްކަމާއި
ނުބުރަނުވެއެވެ.

ބުރާގެ ޙިޔާނަތްތެރިއަކީ ފިދާވެވެއެވެ.
"ދަރުދަރުޖައިގެ އަދަބުގެ މަސައްކަތާ
އަޅާބަލާއިރު މަތިދަރުޖައިގެ އަދަބުގެ
މަސައްކަތްތެރި ބައްޔަކަހަރު ފުރާނައް
މުދަލަށް ވެސް ބޮޑުހިރު މަސައްކަތްތެރިން
ވާދަވެ، މިއި، އެތީރާއި ބުރުގެ އަސާސީރިކާ
ހަނގުރާމަ ކުރުން ދަދަ މަސައްކަތްތެރިއެވެ.
ބައްޓަރަހު މިހަނގުރާމަ ވަރަން ހަރުކަށި
ސިފަތައް ވެސް އިންތިޚާބު ކުރެއެވެ." މިއި
ވަރަންބޮޑު ތިރިކަވެ. އެކަން ރާއްޖޭގެ ކުރުގެ
ބައެއް ޚިޔާނަތްތެރިންނަށް ވިސްނަމިހާރު
ހަމަ ގެންދެވެއެވެ. އެޚިޔާނަތްތެރިންގެ
ދަރަސްވަރު ބައެއް ކޮމްޕެނީ ޖަމާޢަތް
އެޖީފާ އަސާސީރިކާ އިދިކޮޅު ކުރެއްވި
ޖަހާގެ ސަބަބުން އެޚިޔާނަތްތެރިން ތަފާތު
ވެރިކަމް އުފެއްދިއެވެ. ބައެއް ފަހަރު

އުފަންރަށާ ދުރުގައި އުޅުއްވަން
ޖެހިވަޑައިގަތެވެ. ނަމަވެސް އެދިޔުންތެރިން
ހިތްވަރާއި ސާބިތު ކަމާއެކު ޖެހޭދު
ކުރެއްވިއެވެ. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މިދެކޭ
ބައެއް އަދަބީ ޙިޔާލުތަކާ އެކި ނަތީޖާއެވެ.
މަޝްހޫރު ނައިބު ތުއްތެގެ
މުޅިން ތުޓޯތައި ޗަލޮޅި ތުރޮތައި ދިތަރު އެތަށް
ތޮތެއް އުފެދިގެން އަދި، މިދުނިޔެ ކުރަ
ޖެއްވަތިންނެވެ. އެހާ ގޮތުގައި ސިފަކޮށް
ދެއްކިއެވެ. "މަސްކަނޑާއި ހައިވަކަރާ
ވަޔަނާ ވަޑައިކަން ހުރިހައި ޗަކުޅި އާއް
ދިފިނަމަ ޔަހައި ގެއްޗާއް ފެނުނުއްޔެވެ؟"
އަދި ބައްޔަން ކުރެއްވިއެވެ." ކުޅައި ދުވެއްޖެ
ވަރިތައްޔަ، ދުވަހަކުވެސް ފިޗާނު
އެއްކެ އެނޫނެވެ." މިއި، ރައިވަރުގެ
ގެންވެރިއަކެވެ. ނަމަވެސް އެނާގެ އަގުހުރި
ގަޑިންކޮޅުން ރާއްޖެއަން ދިރިހި މަބުޒާތީވެސް
ވަހީ ފަތުރުއްވައިފައެވެ.

ދެން އައްސަބިއްޔަތު ބޭޅުންވެގެ
ސަރުއެވެ. އައްސަބިއްޔަތު ބޭޅުންވެގެ
ސަރުއަކީ ގެމުގެ ގެންވެރިއަކެވެ. އާންމުގެ
އިބާރާތެއް މިދުނިޔެ ދުރުސްގަތްވެސް
ފެތުރިފައެވެ. ސަރުގެ ގެންފެތުކުޅުން
އާންމު މަސައްކަތް ދުކަވެޔިގެ މުދަން
ދަންނަވަދުން އެކަން ބޭފުޅާ ދިމާއަން
އެނބުރިޗަލެވެ.

އާދެ، ފަސޭހަތެއް ޝަކުއިރު ޕްސައިން
ސެޗާޕްއދިނެވެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި
މަޝްހޫރު ސިޔާރަތެން ވިސްނައިވަޑައިގެން
ބައްދަލުވެވެ. އެގޮ ބޭޅު ތިންޖެދުދުގެ ނުވަތަ

ތިންބައި ގާޖުލުހައްވައިގެން ނުހުއްވީ
ކޮށްގަތަ ދުވަސްވަރުއްގައި ތިއްބެވެ. ލިބިތީ
ހަސޫދާގެ ވަޔާޒާފޫތި އަޅުގަނޑުމެންގެ
ތޭރަގައި އެއްގޮތްކަމްވަސް އޮޅުންފިލުން ނެތް
ދުވަސްވަރެއް އެވެ. އެކަމަކު
ނިޔާމުކޮށްލައްވަ ބައްލަވާނެވެ. މިއަދުވެސް
އޭ، ދުގު ރިވެ އަދުބުގައި ހިމޭނޭ އެންމެ
ފުރަހަމަ ފޮތްބައެވެ. ބަސްތަކާއި
އިބާރާތަކުގެ ގޮތްގޮތުން ވަޔަލުރި ގޮތަށް
ވެސްނަމައި ޖެއްވިހަސް ތާރީފުކޮށްފުރާ
ވަރުވެއެވެ. އަދި މިގޮތަން ކެއްދުތުރާން އިޖި
އަދުރަތްދާރުގާނު ބާޒުތުރާބުގެ ސޮފައިގައި
ކޮށްދުއްވައިދިއާ ދިދުމަތްވެސް އަޅުގަނޑު
މުވަގުތު ހަނދާނުން ގެންނަނީ
ޝުކުރުވެރިކަމާ އެކުގައެވެ. ހިލޭ
އަދަބީއްޔާތު މިޒާނުގެ ފަތިހަށް
ދޮންކަރުދާން އެހެއިރު ސޯދުއްވިއަދިރު
ދުނިޔަށް އަދިން ދުރިވޭޝާނުމީދާންނީ ދިވެހި
އަދަބު ކަރުއެހުއްވުމަށް ކުރައްދި ތަނާވީ
އަގުހުރި މަސައްކަތްތައް އަޅުގަނޑުމެން
އަބަދުގޮ ހަނދާނުކުރަން ޖެހޭނެއެވެ.
ޝުކުރާއި ތަރިދާ އަދުގައެވެ. އެ
މަސައްކަތްތަކަށް ވަނީ ކުރަމުންނަދިސް
އަދިއަދުނ ދާނުދާނު މިއްތީ ފުނުނުވެ.

ދާނ އަދަބުގެ އެހެން ފަދި އަކަނ
ޖެހިދިހަ ދާއްވާނުވެ. ދުނިޔާގެ އެހެން
ބަސްބަހުގައި ވެސް ހުރިފަދަ ދިރުން މިހަކަ
ނުވަތަ އަކުރުވައިދި މިހާރު ނަނޫގެ އަގުހުރި
ދިރުންތައް ދިވެހިބަހުގައި ވެސް އެބަހުއްޓެވެ.
އެދިޔުންތައް ހުރި އަޖާގަނޑު ކަމުގާ

ގޮތަކަށް ރަނދުމަދުވަނަވަތްއަވެން ހުއްޓެވެ.
އަޅުގަނޑު މި ބިޝާރާތް ކުރަނީ "ބުރުނީ
ކަމަނާފުޅު ރަކަ" އަކާއި "ދަށްދޮމުރަ"
ވާހަކައެވެ. މާތްއެކު ދަނަނވާލެވެ.
އެދިމަސައްކަތްލިބި، އަޅުގަނޑުގެ އެދުއްދިމުއް
ނުނުވެ. އަޅުގަނޑުން ކުރަވުނު ހައިވަސް
ކަމަކުއް، ދެކުރައި ވައިރަބައި ދިޔާ ބަހުރުވަދަށް،
ގޮތަކަށް ބަދަ ދުކަށްދުވުމެވެ. އެދު ދޮތަގެ
ދިޔުންތަ ރިނ ނަކަށް ކޮށްބައްއް ކަމުއް
ނުނގެއެވެ. އެނޭ އައްކަކަށް އއްވާހަކަކަށް
ރަމިއް ތޭދިއް ފުތަތަ ދަތިދާ މަޖުނުން ގޮދަ
ވާހަކައްކަމެވެ. އަށްއް ވާހަކަ އަކަށް "ކަމަކު
އެތް ޖެދާރުގެ" ކަކަމަ ވާހަކައްކަމެވެ.

ދުނިޔޭގެ އަދަބުގައި މިދުނިޔެއިވެދަ
އަދަބުންނަކަށް، އެމިހުގެ ވިހުރަތުގާއި
ނިޔާމަތަކީ ބަދިޖްހަމުން ވަނި ކައުމުގަކަން
ހާއްސަ ކުރާވާ އަދިބުނުއްދުނުވެ.
ވަތިވެސްޖެކަން ނިސްބަތް ހުރާވާ
އަދިބުނުއް ދުނުވެ. އެދިހުނުތަކަން
ހާމަކޮށްދުވަހި، ދުނިޔާގެ ދުކަތް ދުބުތެގައި
ތިއްބަސް އިންސާނުންނާއި އެބައިމީހުންގެ
ނިޔާދުތަށް ހަނިހަނި އަށްގޮތެކަމުތަކެވެ.
އެމިހުން ދިޔާމަކަށް ކަށްކަލު ދުގި
ދުނިޔޭއަށްވަސް ގޮތް މަގުތީ ކަމުތްވެ. ވިދާ،
އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައްކަގައި
އަޅުގަނޑުމެންވަސް ގޮއްވަން ގޮއިދުހަރި
ވިބަފަތްގެ ގޮހަގަކަށްދާގޮދަ މަސައްކަތްމައް
ކުރައްވާތޭއެވެ. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ
ކުރިމަތީގައި ވަނި އަދަބަށް ނިދުމަތްކުރުމުގެ
ސަރާސަރު ހިރި މަސްވަސް

އަޅިމަދުމަތެލެލެވެ. އުނަދަން ނޫރުބާ ދަރަނިޖެއް ދުވަހުވަކާއް މިންޖަމާނަލުވަހު ދިރުވި

ޤާއިމު ކުރައްވައިދެއިވެއްވެ. އަދި ފޮނުމައް އަދުބ ދުނުލަމާއް ޝާހިގެއްވެ. ވިމާ

ކާފިރުން މަގުމައްވަހީ ހުޅުވައިގެވިފައެވެ. އަޖުގެނަޑުމުން މިއަގުހުރި ނިދުމަމަން

އެފަދަ ނިދުމަމަކަން އިސްލާމް މަނބިޔާ. އަމަލުހުރި އެޖައިދާމައެވެ. އަގޮމަން

ގަނޑާސް ދިޔުނުމައް ދިބުބުން ގޮމައް މަސައްކަތް ކުރިޔައްޖެހިމަ އަދަބިގޮމުން

މިއްމި ގެދުވަހިވެފައެވެ. އަގުހުރި ހިވެސް ނުކުރާދަފަ ކުރިއަރުމާއި

އަދަބިއްޔާމަން، ޤައުމަން ފައިދާހުރި ކާމިދަބަމައް ދިބުމުންދާނަކާމާދަކު

ދިޔުނުމަކަން މިހަރި ބޭނުންވެފައިވާ ހެވައްކާއްނުމެވެ. (ނިމުނީ)